

Sokağı Geçilmez Hale Getiren ve Tek Kişi Tarafından Sahiplenilmiş Köpeklerle Karşı Önlem Alınması Talebi

Bu karar; tek kişi tarafından sahiplenilmiş olunan ve sokağı geçilemez hale getiren aşırı derecede fazla köpeklerle yönelik önlem alınması talepleri hakkındadır.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

KAMU DENETÇİLİĞİ KURUMU

(OMBUDSMANLIK)

SAYI: 2022/5959-S.22.9085

BAŞVURU NO: 2021/19655

KARAR TARİHİ: 29/04/2022

TAVSİYE KARARI

BAŞVURAN:

BAŞVURUYA KONU İDARE: KÜTAHYA BELEDİYE BAŞKANLIĞI

KÜTAHYA İL TARIM VE ORMAN MÜDÜRLÜĞÜ

KÜTAHYA ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ İL MÜDÜRLÜĞÜ

BAŞVURUNUN KONUSU: Tek kişi tarafından sahiplenilmiş olunan ve sokağı geçilemez hale getiren aşırı derecede fazla köpeklere yönelik önlem alınması talepleri hakkındadır.

BAŞVURU TARİHİ: 16/11/2021

I. BAŞVURANIN İDDİA VE TALEPLERİ

1) şikâyetçi; Kütahya ili Alipaşa Mahallesi Beyzade sokakta ikamet eden bir kişinin sokak köpeklerini evinin önünde beslediğini, bu durumun muhitte bulunan kişileri rahatsız ettiği, köpeklerin sokaktan geçenlere saldırarak ısırđını, adı geçen sokaktan geçmenin zorlaştığını, bazı mahalle sakinlerinin köpek saldırıları nedeniyle yaralandıklarını ve bu nedenle rapor aldıklarını, konuyla ilgili olarak Emniyet Müdürlüğüne de şikâyetle bulunduklarını, huzursuzluk ve korkularının devam ettiğini **iddia ve ifade ederek;** mağduriyetlerinin giderilmesini **talep etmektedir.**

II. İDARENİN BAŞVURUYA İLİşKİN AÇIKLAMALARI

2) Kurumumuzca, verilecek karara esas olmak üzere 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanunu hükümleri uyarınca inceleme ve araştırma gerçekleştirilmiştir. 6328 sayılı Kanunun “Bilgi ve belge istenmesi” başlıklı 18 inci maddesi hükmü uyarınca **Kütahya Belediye Başkanlığından bilgi ve belge talebinde bulunulmuş olup adı geçen idarenin 28/03/2022 tarihli ve sayılı cevabi yazısı ve eklerinde özetle;**

2.1) şikayete konu olan Ali Paşa Mahallesinden 2021 yılında 40 adet, 2022 (Ocak, şubat, Mart) aylarında 28 adet köpeğin toplama ekiplerince alınarak kısırlaştırma, kayıt, tedavi ve rehabilitasyonu yapılmak üzere Sokak Hayvanları Bakım Evine götürüldüğü,

2.2) 01/07/2004 tarih ve 25509 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğü giren 5199 sayılı Hayvanları Koruma kanunun ilgili maddeleri ve 09/07/2021 tarihinde yayımlanarak yürürlüğü giren Hayvanları Koruma Kanunu ile Ceza Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun 10. Maddesinde 5199 sayılı Kanuna eklenen “Belediyelerin Sorumluluğu” bölümünde yer alan ve Ek-1 de belirtilen hususlar dahilinde çalışmaların devam ettiği,

2.3) Ali Paşa Mahallesinde ikamet eden vatandaşlardan yazılı veya telefonla gelen şikayetlerin günlük olarak değerlendirmeye alındığı, arşivde yapılan incelemede mevcut bölgede ısııklı bir vakanın intikal etmediği ve müşahede altına alınan bir hayvanın bulunmadığının tespit edildiği,

2.4) Gerek ekiplerce gerek diğer kurumlarca gerekse vatandaşlar tarafından barınağa getirilen köpeklerin kayıt altına alındığı, kısırlaştırma, tedavi, aşı ve rehabilitasyon işlemi sonuçlanan köpeklerin 5199 sayılı Hayvanları Koruma Kanunu ilgili maddelerince

alındıkları ortama geri bırakıldıkları, ayrıca istenildiği veya talep edildiğinde vatandaşlara bu hayvanların sahiplendirilmekte olduğu, ayrıca şikayete konu vatandaşın da sahiplendiği hayvanların belgelerinin bulunduğu açıklamalarına yer verilmiştir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

3) 18/10/1982 tarihli Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "Dilekçe, bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkı" başlıklı 74'üncü maddesinde; "...

Herkes, bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkına sahiptir. Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına bağlı olarak kurulan Kamu Denetçiliği Kurumu idarenin işleyişiyle ilgili şikâyetleri inceler. ... " ,

4) 14/06/2012 tarihli ve 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanunu'nun "Kurumun Görevi" başlıklı 5 inci maddesinin birinci fıkrasında; "Kurum, idarenin işleyişiyle ilgili şikayet üzerine, idarenin her türlü eylem ve işlemleri ile tutum ve davranışlarını; insan haklarına dayalı adalet anlayışı içinde, hukuka ve hakkaniyete uygunluk yönlerinden incelemek, araştırmak ve idareye önerilerde bulunmakla görevlidir."

5) Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun Uygulanmasına ilişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliği'nin "Karar verme süresi" başlıklı 36'ncı maddesinde; "Kurum, inceleme ve araştırmasını şikâyet tarihinden itibaren en geç altı ay içinde sonuçlandırır." düzenlemesine yer verilmiştir.

6) 24/06/2004 tarihli ve 5199 sayılı Hayvanları Koruma Kanunun “İlkeler”

başlıklı 4 üncü maddesinin c fıkrasında “Hayvanların korunması, gözetilmesi, bakımı ve kötü muamelelerden uzak tutulması için gerekli önlemler alınmalıdır”, **d fıkrasında** “Hiçbir maddi kazanç ve menfaat amacı gütmeksizin, sadece insani ve vicdani sorumluluklarla, sahipsiz ve güçten düşmüş hayvanlara bakan veya bakmak isteyen ve bu Kanunda öngörülen koşulları taşıyan gerçek ve tüzel kişilerin teşviki ve bu kapsamda eşgüdüm sağlanması esastır.”, **g fıkrasında** “Hayvanların korunması ve rahat yaşamalarının sağlanmasında; insanlarla diğer hayvanların hijyen, sağlık ve güvenlikleri de dikkate alınmalıdır”, **j fıkrasında** “Yerel yönetimler, gönüllü kuruluşlarla iş birliği içerisinde, sahipsiz ve güçten düşmüş hayvanların korunması için hayvan bakımevleri kurarak onların bakımlarını ve tedavilerini sağlar ve eğitim çalışmaları yapar. Ayrıca yerel yönetimler, ilgili karar organının uygun görmesi halinde hayvan hastanesi kurar.”, **k fıkrasında** “KontROLSÜZ üremeyi önlemek amacıyla, toplu yaşanan yerlerde beslenen ve barındırılan kedi ve köpeklerin sahiplerince kısırlaştırılması esastır. Kedi ve köpek sahipleri, hayvanlarını dijital kimliklendirme yöntemleriyle kayıt altına aldirmekle yükümlüdürler. Dijital kimliklendirme yöntemlerine ilişkin usul ve esaslar Bakanlıkça yürürlüğe konulacak yönetmelikle belirlenir.”

6.1) “Sahipsiz ve güçten düşmüş hayvanların korunması” başlıklı 6 ncı

maddesinin üçüncü fıkrasında “Sahipsiz hayvanların korunması, bakılması ve gözetimi için yürürlükteki mevzuat hükümleri çerçevesinde, yerel yönetimler yetki ve sorumluluklarına ilişkin düzenlemeler ile çevreye olabilecek olumsuz etkilerini gidermeye yönelik tedbirler, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ve İçişleri Bakanlığı ile eşgüdüm sağlanarak, diğer ilgili kuruluşların da görüşü alınmak suretiyle Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.”; **dördüncü fıkrasında** “Sahipsiz veya güçten düşmüş hayvanların en hızlı şekilde yerel yönetimlerce kurulan veya izin verilen hayvan bakımevlerine götürülmesi zorunludur. Bu hayvanların öncelikle söz konusu merkezlerde oluşturulacak müşahede yerlerinde tutulması sağlanır. Müşahede yerlerinde kısırlaştırılan, aşılanan ve rehabilite edilen hayvanların kaydedildikten sonra öncelikle alındıkları ortama bırakılmaları esastır”; **beşinci fıkrasında** “Sahipsiz veya güçten düşmüş hayvanların toplatılması ve hayvan bakımevlerinin çalışma usul ve esasları ile burada çalışan personelin niteliğine ilişkin hususlar ilgili kurum ve kuruluşların görüşleri alınarak Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle belirlenir. Hayvan bakımevleri ve hastanelerin kurulması amacıyla Hazineye ait araziler öncelikle tahsis edilir. Amacı dışında kullanıldığı tespit edilen arazilerin tahsisi iptal edilir.”; **altıncı fıkrasında** “Hiçbir kazanç ve menfaat sağlamamak kaydıyla sadece insani ve vicdani amaçlarla sahipsiz ve güçten düşmüş hayvanlara bakan veya bakmak isteyen ve bu Kanunda öngörülen şartları taşıyan gerçek ve tüzel kişilere; belediyeler, orman idareleri, Maliye Bakanlığı, Özelleştirme İdaresi Başkanlığı tarafından, mülkiyeti idarelerde kalmak

koşuluyla arazi ve buna ait binalar ve demirbaşlar tahsis edilebilir. Tahsis edilen arazilerin üzerinde amaca uygun tesisler ilgili Bakanlığın/İdarenin izni ile yapılır.”

6.2) “Cerrahi müdahaleler” başlıklı 7 nci maddesinin ikinci fıkrasında;

“Kontrolsüz üremenin önlenmesi için, hayvanlara acı vermeden kısırlaştırma müdahaleleri yapılır.”

6.3) “Yasak müdahaleler” başlıklı 8 inci maddesinin birinci fıkrasında “Bir hayvan neslini yok edecek her türlü müdahale yasaktır.”

6.4) “İl hayvanları koruma kurulunun görevleri” başlıklı 16 ncı maddesinde;

“Hayvanları koruma kurulu münhasıran hayvanların korunması, sorunların tespiti ve çözümlerini karara bağlamak üzere; av ve yaban hayvanlarının ve yaşama alanlarının korunması ve avcılığın düzenlenmesi hususlarında alınmış olan Merkez Av Komisyonu kararlarını göz önünde bulundurarak;

a) Hayvanların korunması ve kullanılmasında onların yasal temsilciliği niteliği ile bu Kanunda belirtilen görevleri yerine getirmek,

b) İl sınırları içinde hayvanların korunmasına ilişkin sorunları belirleyip, koruma sorunlarının çözüm tekliflerini içeren yıllık, beş yıllık ve on yıllık plan ve projeler yapmak, yıllık hedef raporları hazırlayıp Bakanlığın uygun görüşüne sunmak, Bakanlığın olumlu görüşünü alarak hayvanların korunması amacıyla her türlü önlemi almak,

c) Hazırlanan uygulama programlarının uygulanmasını sağlamak ve sonuçtan Bakanlığa bilgi vermek,

d) Hayvanların korunması ile ilgili olarak çeşitli kişi, kurum ve kuruluşların il düzeyindeki faaliyetlerini izlemek, yönlendirmek ve bu konuda gerekli eşgüdümü sağlamak,

e) İlde kurulacak olan hayvan bakımevleri ve hayvan hastanelerini desteklemek, geliştirmek, denetlemek ve gerekli önlemleri almak,

f) Yerel hayvan koruma gönüllülerinin müracaatlarını değerlendirmek,

g) Hayvan sevgisi, korunması ve yaşatılması ile ilgili eğitici faaliyetler düzenlemek,

h) Kanunda belirtilen faaliyet ve görevleri yerel yönetimler ve tarım ve orman il müdürlükleri ile eşgüdüm sağlayarak yaptırmak,

ı) Bu Kanuna göre çıkarılacak mevzuatla verilecek görevleri yapmak ile görevli ve yükümlüdür.”

6.5) Denetim” başlıklı 17 nci maddesinin üçüncü fıkrasında “Yerel yönetimler, ev ve süs hayvanları ile sahipsiz hayvanların kayıt altına alınması ile ilgili işlemleri yapmakla yükümlüdürler.”

7) 12/05/2006 tarihli ve 26166 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan Hayvanların Korunmasına Dair Uygulama Yönetmeliğın “Belediyelerin alacağı tedbirler” başlıklı 7 nci maddesinin birinci fıkrasının a bendinde “Sahipsiz veya güçten düşmüş hayvanların toplatılması, kısırlaştırılması, aşılması, gerekli tıbbi bakımlarının yapılması ve işaretlenmesi, alındığı ortama geri bırakılması, sahiplendirilenlerinin kayıt altına alınmasıyla,” **b bendinde** “Geçici bakımevine gelen hayvanları öncelikle Ek-2 deki Sahipsiz Hayvan Kayıt Defterine kaydederek müşahede altına almakla, gerekli tedavilerin yapılmasını, kısırlaştırıp aşılmasını ve işaretlenmesini müteakip alındığı ortama bırakmakla, geçici bakımevlerine gelen hayvanların sahiplenilmesi için yerel hayvan koruma görevlileri ve gönüllü kuruluşlar ile işbirliği yapmakla,” **c bendinde** “Geçici bakımevinde bulunan tüm hayvanların sahiplendirilmesi için belediye ilan panoları ile belediyenin internet ortamı ve diğer tüm yayın organlarında duyuru yapılmasıyla,”; **ç bendinde** “Bölge ve mahallerindeki, özellikle köpekler ve kediler olmak üzere, sahipsiz hayvanların bakımları, aşılarının yapılması, işaretlenmesi ve kayıtlarının tutulmasının sağlanması, kısırlaştırılması, alındığı ortama geri bırakılması ve sahiplendirilmelerinin yapılması için hayvan geçici bakımevlerine gönderilmesi gibi yapılan tüm faaliyetlerde yerel hayvan koruma görevlileri ve gönüllü kuruluşlar ile belediye veteriner hekimlerinin koordinasyonunun sağlanmasıyla,”; **d bendinde** “Sahipsiz hayvanların beslenmesi amacıyla, bölgesinde bulunan lokanta, işyeri ve fabrikaların sahiplerinin uygun görmesi halinde işletmelerinde ve mutfaklarında oluşan hayvan beslemeye elverişli besin maddelerinin toplanmasıyla,”; “Geçici bakımevlerinde kaldıkları süre içerisinde; kanuni istisnalar ile bulaşıcı, tedavi edilemez veya tedavi sonrası iyileşme ihtimali olmayan bir hastalığa sahip olduğuna, alındığı ortama bırakıldığında insan ve çevre sağlığını önlenemez derecede tehdit edeceğine geçici bakımevi veteriner hekimince karar verilerek rapor tutulan hayvanların en az acı veren ve en hızlı şekilde ölümünü sağlayan yöntemlerle öldürülmesiyle,” **g bendinde** “Geçici bakımevlerinde oluşan atık ve artıkların çevre ve toplum sağlığına zarar vermesinin önlenmesiyle,” **ı bendinde** “Ev ve süs hayvanları ve kontrollü hayvanların, Ek1 deki Sahipli Hayvan Kayıt Defterine kayıtlarının yapılmasıyla,”; **i bendinde** “Ev ve süs hayvanını bulunduran hayvan sahiplerinin, ölümü ya da hayvanına bakamayacak şekilde hastalanması durumunda; hayvan sahiplerinin yakınları tarafından gerekçelerinin belediyeye bildirilmesi halinde, belediye görevlilerince hayvanları geçici bakımevlerine göndermek ya da sahiplendirmekle”,... ilgili hususlarda gerekli tedbirleri

alır.”

7.1) “Sahipsiz ve güçten düşmüş hayvanların toplatılması” başlıklı 20 nci maddesinin birinci fıkrasının a bendinde “Belediyelerde sahipsiz veya güçten düşmüş hayvanların toplatılması için ihtiyacı karşılayacak bir toplama ekibi kurulur.”; **c bendinde** “Eziyet edilmeden toplanılacak veya toplattırılacak sahipsiz hayvanlar, nakliye araçlarında kafesler içerisinde geçici bakımevlerine kısırlaştırılıp ve aşılatıldıktan sonra tekrar geri bırakılmaları için nakledilir. Toplanan hayvanların nakil esnasında herhangi bir zarar görmemesi için tüm önlemler alınır”; **ç bendinde** “Gönüllü kuruluşlar, belediye ile işbirliği yaparak bu Yönetmelik hükümlerine uygun olarak sahipsiz hayvanları toplayabilir.”

7.2) “Toplanan sahipsiz ve güçten düşmüş hayvanların bakılması” başlıklı 21 inci maddesinin birinci fıkrasının b bendinde “Geçici bakımevlerine getirilen hayvanların yaşı, cinsiyeti, ırkı, davranış şekli Ek-2 deki Sahipsiz Hayvan Kayıt Defterine yazılır ve sağlık, gebelik durumu ve parazit açısından bir ön muayeneden geçirilir.”; **c bendinde** “Ön muayenede gebelikleri tespit edilen hayvanlar kısırlaştırılmadan kaydedilerek ayrı bölümlere alınır. Hayvan sağlığına zarar vermeyecek ve cenin oluşumunu tamamlamamış şekildeki gebelikler sonlandırılır. Doğan yavruların sütten ayrılıncaya kadar geçici bakımevinde gerekli bakımı yapılır. Geçici bakımevinde bulunan tüm hayvanların sahiplendirilmesi için belediye tarafından belediye ilan panoları ile belediyenin internet ortamında ve diğer tüm yayın organlarında duyuru yapılır ve sahiplendirilme teşvik edilir.” ; **ç bendinde** “Sahipsiz hayvanlar kısırlaştırıldıktan ve gerekli tıbbi müdahaleler yapıldıktan sonra sahiplenme talebinde bulunan ve 5199 sayılı Kanun ve bu Yönetmelikte öngörülen şartları taşıyan kişilere teslim edilir ve belediyece kayıt altına alınır. Belediyeler sağladıkları bu hizmetten dolayı belli bir ücret talep etmez.”; **d bendinde** “Geçici bakımevlerinde on gün süre ile gerekli duyurular yapıldığı halde sahiplendirilemeyen hayvanlar kontrolleri, aşıları ve tıbbi müdahaleler ile kısırlaştırılmaları yapıldıktan ve operasyon yaraları kapandıktan en az yedi gün sonra kayıt altına alınıp, müdahale görmüş olduklarını gösteren işaretleri üzerlerinde olacak şekilde veteriner hekimin onayıyla alındıkları ortama geri bırakılır. Bu ortamlarda belediyeler, gönüllü kuruluşlarla işbirliği içerisinde besleme odakları kurar ve hayvanların beslenmesine yardımcı olur. Hayvanlar, hiçbir suretle ilgili belediye sınırları dışındaki bir ortama, ormanlık alana veya diğer yaban hayatı yaşam alanlarına bırakılmaz.”; **e bendinde** “Geçici bakımevlerinde kaldıkları süre içerisinde; kanuni istisnalar ile bulaşıcı, tedavi edilemez veya tedavi sonrası iyileşme ihtimali olmayan bir hastalığa yakalanan ve alındığı ortama bırakıldığında insan ve çevre sağlığına önlenemez derecede tehdit vereceğine geçici bakımevi veteriner hekimince karar verilen hayvanların dışında hiçbir hayvan öldürülmez. Öldürme işleminde hayvanlara en az acı veren ve süratle ölümünü sağlayan yöntemler uygulanır.”;

g bendinde “Sahipli veya sahipsiz hiçbir hayvan belediye, gönüllü kuruluş veya diğer üçüncü şahıslarca belediye sınırları dışında yaban hayatı yaşam alanlarına bırakılmaz.” düzenlemelerine yer verilmiştir.

IV. KAMU DENETÇİSİ AV. FATMA BENLİ YALÇIN’IN KAMU BAŞDENETÇİSİ’NE ÖNERİSİ

8) Yapılan inceleme ve araştırma neticesinde; başvuranın iddiaları, İdarenin konu ile ilgili açıklamaları, ilgili mevzuat ve tüm dosya kapsamı birlikte değerlendirilerek; Şikayet edilen sokakta yaşayan bir kişinin sahiplendiği hayvanların çevre sakinlerine saldırması nedeniyle sokağın girilmekten korkulan bir yer haline geldiği ifade edilen başvuruya ilişkin, Kurumumuzca yapılan inceleme ve araştırma sonucu iki yıl içerisinde 67 köpek ve 6 kedinin aynı kişi tarafından ve aynı yerde bakılarak sahiplendirildiği anlaşıldığından, söz konusu köpeklerin bakımı ve sağlığı ile çevre ve insan sağlığı açısından yerinde inceleme yapılarak uygun ortam ve şekilde bakma taahhüdünün yerine getirilip getiremediğinin tespit edilmesi ve sonucuna göre gerekli işlemlerin ivedilikle yapılması hususunda hazırlanan Tavsiye Karar Önerisi Kamu Başdenetçisi’ne sunulmuştur.

V. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

A. Hukuka ve Hakkaniyete Uygunluk Yönünden Değerlendirme

9) Başvuran 1 numaralı paragrafta açıklandığı üzere özetle, Beyzade sokakta ikamet eden bir kişinin sokak köpeklerini ilgili alanda beslediğini, köpeklerin muhitte bulunan kişileri rahatsız ettiği, sokaktan geçenlere saldırdığını ve ısırıldığını, adı geçen sokaktan geçmenin zorlaştığını, bazı mahalle sakinlerinin köpek saldırıları nedeniyle yaralandıklarını ve bu nedenle rapor aldıklarını, konuyla ilgili olarak Emniyet Müdürlüğüne de şikâyetle bulunduklarını **belirterek** mağduriyetlerinin giderilmesini **talep etmektedir.**

10) İlgili idare tarafından gönderilen cevabi yazıda; Ali Paşa Mahallesinden 2021 yılında 40 adet, 2022 (Ocak, Şubat, Mart) aylarında 28 adet köpeğin toplama ekiplerince alınarak kısırlaştırma, kayıt, tedavi ve rehabilitasyonu yapılmak üzere Sokak Hayvanları Bakım Evine götürüldüğü, mevcut bölgede ısırıklı bir vakanın idarelerine intikal etmediği ve müşahade altına alınan bir hayvanın bulunmadığı, şikayete konu vatandaşın da sahiplendiği hayvanların belgelerinin bulunduğu belirtilmiştir.

11) Tarih boyunca insan-hayvan birlikteliğinin yeri ve önemi değişerek süregelmiştir. Başlangıçta avcılık ve beslenme gibi ihtiyaçların karşılanmasında yararlanılan hayvanlardan evcilleştirme ile birlikte korunma, giyim ve yük taşıma gibi ekonomik faydası bulunan alanlarda da yararlanılmış, böylelikle insan ve hayvanlar arasındaki

etkileşim günden güne artarak devam etmiştir. Diğer taraftan geçmişten günümüze kadar olan süreçte insanlar kimi zaman hayvanlara eziyet etmiş ve hatta dehşet verici muamelelerde bulunmuş kimi zaman da onları çok önemsemiş hatta onları kutsal bir şekilde düşünerek kıymet vermiştir. (Dilara Buket Tatar, “Hayvanların Korunmasına Dair Görüşlere Eleştirel Bir Bakış”, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi C. XX, Y. 2016, Sa. 3, s.298-299.) İnsan ve hayvan ilişkileri bağlamında özellikle çevre hakkının öneminin artması ile birlikte yalnızca ekonomik faydası olan hayvanlar değil, evcil hayvanlar ile yabani hayvanlar da hukuki düzenlemelere konu olmuştur.

12) Sokak hayvanları günümüzde gerek ülkemizde gerekse dünyada önemli tartışma konuları içinde yer almaktadır. Nitekim vatandaşlar ve yerel yönetimlerin sokak hayvanlarına yönelik yaklaşım şekilleri arasındaki farklılıklar bazı toplumsal tartışmalara yol açmaktadır. Bir kısım vatandaş sokaklarında insanlar gibi hayvanların da yaşam alanı olduğunu savunmakta ve onları besleyip korumaktadır. Bir kısım vatandaş da sokak hayvanlarının okul ve hastane gibi sosyal alanlardan uzaklaştırılması gerektiğini savunmakta ayrıca insan sağlığı için ayrı yerlerde barındırılmasını daha iyi bir çözüm olacağı düşüncesini benimsemektedir. Bazı kişiler de söz konusu hayvanların tümüyle yaşam alanlarından uzak tutulması gerektiğini ve gerekirse itlaf edilebileceğini ileri sürmektedir. Bu kapsamda kimi zaman sokak hayvanlarından korkan ya da şikâyetçi olan kişilerle onları besleyenler arasında tartışmalar meydana gelmektedir.

13) Birçok ülke kendi yapısına uygun düzenlemelerle hayvan haklarını koruma altına almaktadır. Türkiye 2004 yılında 5199 sayılı Hayvanları Koruma Kanununu, 2006 yılında da “Hayvanların Korunmasına Dair Uygulama Yönetmeliği’ni” yürürlüğe koymuştur. Gerek 5199 sayılı Kanun, gerek uygulama yönetmeliği gereğince; sahihsiz veya güçten düşmüş hayvanların toplatılması, kısırlaştırılması, aşılanması, gerekli tıbbî bakımlarının yapılması ve alındıkları ortama geri bırakılması gibi hususlara yönelik bir takım esaslar belirlenmiştir.

14) Sahipsiz köpekler ya da diğer bir tabirle sokak köpekleri başta Avrupa’da bulunan ülkeler olmak üzere dünyanın pek çok gelişmiş ülkesinde karşılaşılan temel sorunlardan biri olarak ortaya çıkmaktadır. Nitekim Dünya Sağlık Örgütü verilerine göre 1990 yılında dünya üzerindeki köpek sayısının 500 milyon olduğu (insan nüfusunun 10’da biri) ve bu sayının yaklaşık olarak %75’inin de başıboş olduğu tahmin edilmektedir. (IV. Türk Veteriner Hekimliği Kurultayı Komisyon Raporları, 30 Mart-1 Nisan 2018, Antalya, s. 390.) Türkiye, sokak hayvanları popülasyonunun yüksek olduğu ülkelerden birisidir. Buna karşın ülkemizde sokak hayvanları ile ilgili veri ve bilgi sınırlıdır. Dolayısıyla **meydana gelen sorunlarının çözülmesine yönelik politikalar ile yasal ve yönetsel düzenlemelere temel oluşturacak veri ve bilgilerin elde edilmesi için yeni çalışmalara gerek duyulmaktadır.**

15) Şikâyet konusunun nasıl ele alınacağı hususu, bir taraftan başıboş sokak hayvanlarının ısırma, yaralama, hatta korkutma suretiyle trafik kazasına ve ölüme sebebiyet verme şeklinde insanlara zarar vermeleri, diğer taraftan da hayvan hakları boyutu ile hassasiyet arz etmektedir.. Kamu Denetçiliği Kurumu olarak Kurumumuza bu konudaki yapılan şikayetlerin arttığı da dikkate alınarak detaylı inceleme konusu yapılması ihtiyacı doğmuştur. Bu nedenle Kamu Denetçiliği Kurumu tarafından konunun tarafları ile 24 Ocak 2019 tarihinde “Hayvan Hakları Çözüm Çalıştayı” düzenlenmiş ve çalıştayda sokak hayvanlarına yönelik hukuki düzenlemeler, sokak hayvanlarıyla ilgili olarak yerel yönetimlerin çözüm uygulamaları ve önerileri, hayvan barınakları, hayvan haklarını koruma stratejilerinin ele alınmıştır. Söz konusu çalıştayın akabinde Kurumumuz tarafından ‘Hayvan Hakları Çözüm Çalıştayı’ raporu hazırlanarak, başta Türkiye Büyük Millet Meclisi Hayvan Haklarının Araştırılması Komisyonu olmak üzere konunun muhatapları olan tüm ilgililere, yetkililere, kurumlara ve STK'lara gönderilmiştir.

16) Sokak köpeklerine yönelik yapılan benzer bir başvuru hakkında Kurumumuza yapılan 2018/9733 nolu başvuru hakkında Kurumumuz Başdenetçilik Makamınca verilen 29/01/2019 tarih ve E.2134 sayılı Tavsiye Kararında:

“36) Kurumumuzca yapılan değerlendirme neticesinde özetle,

Öncelikli olarak sahipli ve sahipsiz hayvanlarla ilgili gerekli verilerin oluşturulması için çalışma yürütülmesi,

İlgili verilerin elde edilmesiyle birlikte hem insanların şikayetleri hem de sokak hayvanlarının yaşadığı zorluklar bakımından gerekli analizlerin yapılması,

Uygulamada meydana gelen sorunlar göz önünde bulundurularak yapılacak olan mevzuat çalışmalarında öncelikli olarak yerel yönetimlerin tespit ve önerilerinin dikkate

alınarak yetki ve sorumluluk dengesinin sağlanmasına dikkat edilmesi,

Sokak hayvanlarına yönelik meydana gelen sorunun yalnızca hayvanları ilgilendirmedeği insan sağlığı ile de ilgili olduğu göz önüne alınarak yapılacak kanun ve yönetmelik çalışmalarında veterinerler, doktorlar, biyologlar gibi görevlilerin bilimsel ve teknik görüşlerine başvurulması,

Ülkemiz koşullarının göz önünde bulundurulduğu ve bilimsel yöntemlerle hazırlanan ve popülasyonun kontrol altına alınmasını amaçlayan “sokak hayvanları popülasyonunun kontrol altına alınmasına yönelik bir yönetim programının” hazırlanması,

Sokak hayvanlarına yönelik oluşturulan programın, bakanlıklardan, yerel yönetimlere hatta saha çalışanlarına ve hayvan sahiplerine kadar her seviyede sıkı bir şekilde uygulanabilmesi için etkili bir yönetim yapısına sahip olması,

Gösteriş veya eğlence amaçlı hayvan sahiplenilmesinin engellenmesi amacıyla yasal olarak caydırıcı nitelikte cezai yaptırımların bulunması,

Uzun vadede bir başarı sağlanması adına sokak hayvanları popülasyonu yönetim sistemine yönelik oluşturulan plan ve programın da bir ulusal politika haline getirilerek sağlık, eğitim, çevre, kırsal kalkınma gibi ulusal politikalara entegrasyonunun ve mevcut koşullara uyarlılığının sağlanması,

Dünya Sağlık Örgütü (WHO) ve Dünya Hayvanlarını Koruma (World Animal Protection /WAP) gibi dünya çapındaki kurumların bilgileri ele alınarak ve diğer ülkelerin, mevzuat, yapı ve yönetim programlarındaki deneyimlerinden yararlanılarak gerekli programın hazırlanması,

Daha etkin bir hizmet sağlanması için her belediyede veteriner hizmetleri biriminin ve ilgili birimlerde de yeteri kadar veterinerin görev yapmasına dikkat edilmesi,

Sokak hayvanlarının kontrolüne yönelik çalışmalar yapılırken yetkili olmayan kişiler tarafından kontrol dışı hayvan koruma hareketlerinin ortaya çıkması engellenerek “işbirliği” adı altında yetkisorumluluk dengesini bozucu çalışmaların ve sorumlu kişilerin işlerini engelleyici düzenlemelerin yapılmaması,

Hayvanların sahiplendirme çalışmaları için sivil toplum kuruluşlarının da yerel yönetimlerle işbirliği yapmasının gerektiği ve bu kapsamda yapılacak olan eğitim faaliyetlerinin de önemli olduğu tespitlerinin yapılması,

Ayrıca hayvan ticaretinin engellenmesi adına pet shoplar ve hayvan satışı yapan çiftlikler denetlenerek buralardan evcil hayvan satışının kontrol altına alınması, “Satın alma, sahiplen” türünde kampanyalarla barınaklardan sahiplendirme işlemlerinin teşvik

edilmesine yönelik düzenlemelerin yapılması,

Hangi ilçede ya da ilde kaç hayvan barınağının olduğu, kaç hayvanın aşılandığı, kısırlaştırıldığı, bakım ve tedavilerinin yapıldığı gibi bilgilerin kamuoyunun bilgisine açık olması,

Sahipli ya da sahipsiz tüm hayvanlarda kayıt sisteminin zorunlu tutulması ve uygulamasının sıkı takibi yapılarak kısırlaştırma ve mikroçip ile kayıt altına alınan hayvanların tutulduğu bilgi sisteminin tek elden yapılması ve entegre edilmesi,

Belediyeler tarafından hayvanların kısırlaştırması ve aşılanması gibi çalışmaların tavizsiz ve büyük bir titizlikle yürütülmesi,

Program dahilinde yürütülen kısırlaştırma ve aşılama faaliyetlerinin kırsal alanlarda ve köylerde de Bakanlık, İl Özel İdaresi gibi kuruluşlarca yapılarak sistem bütünlüğü sağlanması,

Sahipsiz hayvanlar konusunda yapılan önerilerin bilimsel bir temelde değerlendirilmesi ve öncelikli olarak sokaklardaki şikayete konu olan saldırgan ve sürü halinde gezerek insanlara zarar veren hayvanların acilen toplatılarak rasyonel çözümlerin bulunması gerektiği hususları tespit edildiğinden ilgili yasal ve yönetsel düzenlemelerde gerekli işlemlerin yapılması gerektiği sonuç ve kanaatine varılmıştır.” şeklinde, uyuşmazlık konusu hakkında hukuka ve hakkaniyete uygunluk yönünden değerlendirmelere yer verilerek;

1) 36 numaralı paragrafta belirtilen öneriler göz önünde bulundurularak makul sürede işlem tesis edilmesi ile gerekli mevzuat çalışmalarında dikkate alınması,

- 36 numaralı paragrafta belirtilen çalışmaların işbirliği içinde yürütülmesi için en kısa zamanda yerel yönetim temsilcileri ile veterinerler, doktorlar, biyologlar gibi görevlilerden oluşan bir temsilci grubu ile çalışma yapılması ve - Kısırlaştırma ve aşılama faaliyetlerinin kırsal alanlarda ve köylerde de Bakanlık, İl Özel İdaresi gibi kuruluşlarca yapılarak sistem bütünlüğü sağlanması için **TARIM VE ORMAN BAKANLIĞINA TAVSİYEDE BULUNULMASINA,**

2) Uzun vadede bir başarı sağlanması adına sokak hayvanları popülasyonu yönetim sistemine yönelik oluşturulan plan ve programın da bir ulusal politika haline getirilerek sağlık, eğitim, çevre, kırsal kalkınma gibi ulusal politikalara entegrasyonunu sağlanarak mevcut koşullara uyarlığının sağlanması için TARIM VE ORMAN BAKANLIĞINA, SAĞLIK BAKANLIĞINA, MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞINA, İÇİŞLERİ BAKANLIĞINA TAVSİYEDE BULUNULMASINA,

3) Sokaklardaki şikayete konu olan saldırgan ve sürü halinde gezerek insanlara zarar veren hayvanların acilen toplatılmasının ve kısırlaştırma ve aşılama gibi çalışmaların kesintisiz ve dikkatli bir şekilde yürütülerek daha dikkatli olunması için ANKARA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANLIĞINA VE ÇANKAYA BELEDİYE BAŞKANLIĞINA TAVSİYEDE BULUNULMASINA,

Kararın ŞİKÂyetçiye ve TARIM VE ORMAN BAKANLIĞINA, SAĞLIK BAKANLIĞINA, MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞINA, İÇİŞLERİ BAKANLIĞINA, ANKARA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANLIĞINA ve ÇANKAYA BELEDİYE BAŞKANLIĞINA tebliğine,

Kararın bir örneğinin de bilgileri için CUMHURBAŞKANLIĞI HUKUK POLİTİKALARI KURULU ile HUKUK VE MEVZUAT GENEL MÜDÜRLÜĞÜNE tebliğine,” karar verilmiştir.”

17) Başvuru konusuna ilişkin somut olayda yapılan incelemede, başvuran Beyzade sokakta ikamet eden bir kişinin sokak köpeklerini ilgili alanda beslediğini, köpeklerin muhitte bulunan kişileri rahatsız ettiği, sokaktan geçenlere saldırdığını ifade etmiştir. İlgili idare ise; Ali Paşa Mahallesinden 2021 yılında 40 adet, 2022 (Ocak, Şubat, Mart) aylarında 28 adet köpeğin toplama ekiplerince alınarak kısırlaştırma, kayıt, tedavi ve rehabilitasyonu yapılmak üzere Sokak Hayvanları Bakım Evine götürüldüğü, şikayete konu vatandaşın da sahiplendiği hayvanların belgelerinin de bulunduğu açıklamalarına yer verilmiştir.

17.1) Nitekim Kurumumuzca dosya kapsamında yapılan incelemede, Beyzade Sokakta, sokak köpeklerini ilgili alanda beslediği ve söz konusu köpeklerin çevre sakinlerine zarar verdiği iddiasının muhatabı kişinin sadece iki yıllık süreç içinde 2020-2021 yıllarında 67 köpek ve 6 kediyi sahiplendiği tespit edilmiştir. Sahipsiz Hayvan Edinme Formlarında yapılan incelemede; “Sahiplenme Şartları” kısmında;

17.2) “Sahipsiz hayvan edinmek isteyen kişi ya da kuruluş ona yasalar çerçevesinde uygun ortam ve şekilde bakmayı taahhüt eder. Hayvanı sahiplendikten sonra ilgili belediyeye kaydını 7 gün içinde yaptırır. Taahhüdün yerine getirilmediği il müdürlüğünce tespit edildiğinde sahiplenme şartları ortadan kalkar, il müdürlüğünce hayvana el konulur ve uygun bir yere gönderilmesi sağlanır. Sahiplenilen hayvan kaçtığında ya da kaybolduğunda hayvan sahibi tarafından

7 gün içinde ilgili belediyeye ve hayvan sahiplenildiği birime bildirilecektir. Sahiplenilen hayvanın ölmesi durumunda bir veteriner hekim tarafından verilen ölüm raporu, hayvana ait bilgi ve belgeler ilgili belediyeye teslim edilecektir. Ayrıca sahiplenildiği birime de bilgi verilecektir.” ifadesinin yer aldığı,

18) Şikayet konusu sokağa ilişkin ilgi kişinin sahiplendiği hayvan sayıları ve tarihlerine yönelik incelemede;

06/01/2020: Köpek

08/02/2020: Köpek

22/04/2020: Köpek *(Mohatboğazı imamı Bey adına) ifadesi bulunmaktadır.

01/06/2020: Köpek 3 adet

08/06/2020: Sahiplenilen hayvana ilişkin bilgiye yer verilmemiştir.

26/06/2020: Köpek

12/07/2020: Köpek

07/08/2020: Köpek 6 adet

07/08/2020: Köpek 4 adet

12/09/2020: Köpek 2 adet *(Kampüs D.. hn adına) ifadesi bulunmaktadır.

18/09/2020: Köpek 2 adet

21/09/2020: Köpek

01/10/2020: Köpek

01/10/2020: Köpek

10/10/2020: Köpek

14/10/2020: Köpek

15/10/2020: Köpek 2 adet

15/10/2020: Köpek

16/10/2020: Köpek

19/10/2020: Köpek 2 adet

23/10/2020: Kedi 2 adet

23/10/2020: Köpek

23/10/2020: Köpek 2 adet

26/10/2020: Köpek 3 adet

05/11/2020: Köpek

18/11/2020: Köpek

02/02/2021: Köpek

02/02/2021: Köpek

17/12/2020: Köpek

25/05/2021: Köpek (1 anne-4 yavru)

17/05/2021: Köpek 2 adet

15/05/2021: Köpek 5 adet

17/05/2021: Köpek 2 adet

12/05/2021: Köpek 6 adet

11/04/2021: Köpek

04/04/2021: Kedi

24/03/2021: Köpek

16/03/2021: Köpek

15/03/2021: Köpek, Kedi

08/02/2021: Köpek

02/02/2021: Kedi 2 adet

19) Ayrıca kayıtlarda 20/05/2021 tarihinde belediye ekipleri tarafından Meydan Mahallesinden iletilen şikayet üzerine alınan kulak küpeli köpek, sahibinin tarafından bakılan köpek olması sebebi ile Hayvan Barınağını arayarak söz konusu hayvanın geri verilmesi hususunda talepte bulunduğu yönelik tutanağın mevcut olduğu anlaşılmıştır.

20) Bu kapsamda yukarıda yer verilen kararda da belirtildiği üzere **“hayvan ticaretinin engellenmesi adına pet shoplar ve hayvan satışı yapan çiftlikler denetlenerek buralardan evcil hayvan satışının kontrol altına alınması, “Satın alma, sahiplen” türünde kampanyalarla barınaklardan sahiplendirme işlemlerinin teşvik edilmesine yönelik düzenlemelerin yapılması, gibi hususlar sokak hayvanlarına yönelik konularda çok önemli bir yer teşkil etmektedir.** Diğer taraftan somut olayda **“Sahipsiz Hayvan Edinme Formalarına”** göre ilgili kişi tarafından sadece iki yılda 67 köpek ve 6 kedinin sahiplenildiği, sahiplenilen adresin de aynı olduğu hatta bazı köpeklerin başkası adına sahiplenildiği anlaşılmıştır. **Sahipsiz hayvanların barınaktan sahiplenilmesi olumlu olarak görülmekte birlikte bir dairede ya da yeterli alanı olmayan bir yerde oldukça fazla sayıda hayvanın olması hem sahiplendirilen hayvanların sağlık ve bakım şartları hem de çevre ve insan sağlığı için risk oluşturacağı açıktır.** Sonuçta sadece iki yılda sahiplenilmiş 73 kedi ve köpek ile birlikte, aynı apartmanda ve aynı sokakta yaşayan kişilerin, bu sokaktaki çocukların, yaşlı ve hastaların da dikkate alınması gerekmektedir. Nitekim başvuru konusuna ilişkin şikayetlerde artık sokağa girilemez hale geldiği ifade edilmektedir ki 67 köpeğin tek bir evin içinde sürekli duramayacağı açıktır. **Kütahya ili merkez ilçesindeki bir sokakta ve insanların da kalabalık olduğu bir muhitte yeterli şartların sağlanamadığı bir ikamette bu kadar fazla köpeğin tüm koşulların yerine getirilerek (beslenme, bakım vs.) barındırılması imkan dahilinde değildir. Sahiplendirilen 67 köpeğin sokaklara salınması ya da bırakılması da, sahiplendirme mantığı ile uyuşmamaktadır.**

21) Nitekim Kurumumuzun önceki kararlarında da vurgulandığı üzere kontrol altına alınmayan sokak hayvanları için sokaklar güvenilir bir mekân ya da yuva değildir. Sokaktaki bu hayvanlar açlık, susuzluk, iklimsel koşullar, güçlü hayvanların zayıf hayvanlara verdiği zararlar, birbirleri ile yapmış olduğu kavgalar gibi çeşitli zorluklarla mücadele etmek durumunda kalmaktadırlar. Sadece iki yıl içinde 67 köpek ve 6 kedinin tek bir kişi tarafından sahiplenilmesi ve beslenmesi, başvuru konusu muhitte yaşayan insanlar için güvenilir bir çözüm değildir. Bu noktada insanlara saldırma, kuduz gibi hastalıkları bulaştırma, insanları ısırma, hayvanların neden olduğu trafik kazaları (maddi hasar, ölüm ya da yaralanma ile sonuçlanan vakalar) gibi riskler mevcuttur. Gerek insan

yaşamı ve hakları, gerekse de hayvanların yaşamı ve hakları bağlamında hayvanlara yönelik şiddetin ve kötü muamelenin görmezden gelinmemesi ve duyarlı olunması gerektiği gibi insanların uğradığı saldırılar ve zararları da görmezden gelme imkânı yoktur. **Bu bağlamda somut olayda olduğu gibi insanların kalabalık olarak yaşadığı bir sokakta ve bir apartman dairesinde sadece iki yılda sahiplenilen 67 köpek, 6 kedi barındırılmasının hem çevre sağlığı hem de hayvanların bakımı açısından neredeyse imkansız olduğu açıktır.**

22) Kurumuzca verilen 2020/93264 başvuru numaralı kararda da vurgulandığı üzere; Vatandaşların kamusal alanda güven içinde dolaşabilmesi, spor ve yürüyüş yapabilmesi gerektiği kuşkusuzdur. **Ayrıca bilindiği üzere kamu idareleri hizmetleri gereği gibi ifa etmekle birlikte yürüttükleri hizmetin işleyişini sürekli kontrol etmek ve gerekli önlemleri almakla yükümlüdürler.** Bu çerçevede Kanun gereğince köpeklerin alındıkları yerlere geri bırakıldığı, aksi takdirde savcılığa suç duyurusunda bulunma gibi yaptırımlara maruz kalındığı belirtilmiş olsa da sokakta sağlıklı ve güven içinde dolaşabilmek amacıyla bireylerin değil idarelerin önlem alması beklenmektedir. Bu kapsamda hem insan sağlığını ve güvenliğini hem de hayvanların korunmasını sağlayacak tedbirlerin alınması ve düzenlemelerin ivedilikle yapılması gerektiği değerlendirilmektedir.

23) Sonuç olarak Kurumumuzca yapılan değerlendirme neticesinde, insanların kalabalık yaşadığı bir sokakta ve bir apartman dairesinde sadece iki yıl içinde sahiplenilmiş 67 adet köpek ve 6 kedi barındırılmasının hem çevre sağlığı hem de hayvanların bakımı açısından güçlük oluşturacağı, bu kadar köpek bir eve sığmayacağı için ister istemez sahiplenilen köpeklerin sokakta bulunduğu, söz konusu köpeklerin sahiplendirilmiş hayvanlar olduğu belirtilse de **“Sahipsiz hayvan edinmek isteyen kişi ya da kuruluş ona yasalar çerçevesinde uygun ortam ve şekilde bakmayı taahhüt eder.** Hayvanı sahiplendikten sonra ilgili belediyeye kaydını 7 gün içinde yaptırır. **Taahhüdün yerine getirilmediği il müdürlüğünce tespit edildiğinde sahiplenme şartları ortadan kalkar, il müdürlüğünce hayvana el konulur ve uygun bir yere gönderilmesi sağlanır.”** şeklinde taahhütlerin ilgili kişilerce imzalandığı, **bu bağlamda uygun ortam ve şekilde bakılıp bakılmadığı tespitlerinin hassasiyetle yapılarak sonuçlarına göre gerekli işlemlerin tesis edilmesi gerektiği, nitekim kamu idarelerinin hizmetleri gereği gibi ifa etmekle birlikte yürüttükleri hizmetin işleyişini sürekli kontrol etmek ve gerekli önlemleri almakla yükümlü oldukları** göz önüne alınarak ilgili idarelerce gerekli işlemlerin yapılması gerektiği kanaatine varılmıştır.

B. İyi Yönetim İlkeleri Yönünden Değerlendirme

24) İyi yönetim ilkelerine 28/03/2013 tarihli ve 28601 mükerrer sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin "İyi yönetim ilkeleri" başlıklı 6 ncı maddesinde yer verilmiş olup; Kurumumuzun bilgi ve belge talebine süresi içinde cevap verildiği, İdarenin başvurularla ilgili işlemlerinde makul sürede karar verme' **ilkesine uygun davrandığı** tespit edilmiştir.

VI. HAK ARAMA ÖZGÜRLÜĞÜNE İLİŞKİN AÇIKLAMA

25) 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanunu'nun 21'inci maddenin ikinci fıkrası uyarınca tavsiye kararı üzerine otuz gün içinde herhangi bir işlem tesis edilmez veya eylemde bulunulmaz ise (varsa) durmuş olan dava açma süresi kaldığı yerden işlemeye devam edecek olup ilgili İdarenin işlem ya da eylemine karşı, yetkili mahkemeler nezdinde yargı yolu açıktır.

VII. KARAR

İlgili mevzuat hükümleri, yukarıda yer verilen açıklamalar ve dosya kapsamına göre **BAŞVURUNUN KABULÜNE,**

Şikâyet edilen sokakta yaşayan bir kişinin sahiplendiği hayvanların çevre sakinlerine saldırması nedeniyle sokağın girilmekten korkulan bir yer haline geldiği ifade edilen başvuruya ilişkin, Kurumumuzca yapılan inceleme ve araştırma sonucu iki yıl içerisinde 67 köpek ve 6 kedinin aynı kişi tarafından ve aynı yerde bakılarak sahiplendirildiği anlaşıldığından, söz konusu köpeklerin bakımı ve sağlığı ile çevre ve insan sağlığı açısından yerinde inceleme yapılarak uygun ortam ve şekilde bakma taahhüdünün yerine getirilip getirilemediğinin tespit edilmesi ve sonucuna göre gerekli işlemlerin ivedilikle yapılması yönünde **KÜTAHYA BELEDİYE BAŞKANLIĞINA, KÜTAHYA İL TARIM VE ORMAN MÜDÜRLÜĞÜNE ve KÜTAHYA ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ İL MÜDÜRLÜĞÜNE TAVSİYEDE BULUNULMASINA,**

Kararın **Başvurana, Kütahya Belediye Başkanlığına, Kütahya İl Tarım ve Orman Müdürlüğüne ve Kütahya Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğüne tebliğine;**

6328 sayılı Kanunun 20 inci maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca, Bursa Büyükşehir Belediye Başkanlığı tarafından bu karar üzerine tesis edilecek işlemin otuz gün içinde Kurumumuza bildirilmesinin zorunlu olduğuna,

Türkiye Cumhuriyeti Kamu Başdenetçisince karar verildi.

Şeref MALKOÇ

Kamu Başdenetçisi

Telefon: +90 (312) 473 84 23

E-Posta: mts@mevzuattakip.com.tr

Adres: Çetin Emeç Bulvarı Hürriyet Cad. No: 2/12 Çankaya ANKARA